

Saksframlegg

TRONDHEIM KOMMUNES INNSATS MOT FRAFALL I VIDEREGÅENDE SKOLE

Arkivsaksnr.: 10/37359

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til innstilling:

1. Arbeid med fravær og grunnleggende ferdigheter skal være kommunens hovedbidrag for å få ned frafallet i videregående skole.
2. Arbeidet med alternative læringsarenaer legges frem for formannskapet i en egen sak.
3. Bystyret ber om en egen sak om ungdomstrinnet
4. Antall kommunale lærlingeplasser vurderes i arbeidet med kommunens økonomiplan.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

... Sett inn saksutredningen under denne linja

1. Bakgrunn

Sist bystyret behandlet en tilsvarende sak, var i sak 08/29279 om yrkes- og utdanningsrådgiving. Mye av det som sto i den saken, er fortsatt gjeldende og blir ikke gjentatt her. Følgende politiske vedtak ligger til grunn for nåværende sak:

- Budsjettedtak 2008:
  - o Det skal etableres flere alternative læringsarenaer og utdanningsløp for dem som ikke har utbytte av det ordinære utdanningsløpet.
  - o Rådmannen bes søke om midler til Inn på tunet og Grønn omsorg – som alternativ læringsarena for teoritrøtte elever og andre elever.
- 08/29279 Melding om utdannings- og yrkesrådgiving i grunnskolen og innsats mot frafall i videregående skole:
  - o Bystyret ber rådmannen utvikle og styrke rådgivingstjenesten med tanke på motivasjon og valg av realfaglige studieretninger. Bystyret ber rådmannen utvikle og styrke rådgivingstjenesten med tanke på å motivere til yrkes- og utdanningsvalg uavhengig av tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Rådgivingstjenesten skal ha et spesielt fokus på jenter og realfag for å rekruttere flere jenter til disse studiene.
  - o For å styrke kompetansen til rådgiverne og for å styrke fokuset på arbeidskjennskap i grunnskolen, ber bystyret rådmannen gå gjennom praktiske løsninger for arbeidskjennskap i grunnskolen og legge frem konkrete forslag til hvordan faget Utdanningsvalg kan få et bredere og mer praktisk fokus på arbeidskjennskap. I dette arbeidet bør rådmannen samarbeide med forskningsmiljøet, NAV og instanser eller aktører som har erfaringer fra praktisk yrkesorientering i ungdomsskole og videregående skole.
Det er viktig å videreutvikle rådgivernetverket som basis for dette arbeidet.
  - o Bystyret ber rådmannen utvikle en sammenhengende plan for yrkesorientering og arbeidskjennskap fra 1. til 10. klasse med henvisning til relevante fagområder i

Trondheim kommune

- Læreplanen.
- Rådmannen bes (...) se på mulighetene for å tilby alternative opplæringsarenaer for elever som er i faresonen for å falle fra i den videregående skolen. Bystyret ser behovet for alternative opplæringsarenaer i grunnskolen og ønsker en dialog mellom kommunen og fylkeskommunen for å finne frem til en form på alternative læringsarenaer i ungdomsskolen som er akseptabel for fylkesmannen, slik at flere elever motiveres til å fortsette skoleløpet. Dette må være relevant for elevenes videre utvikling (...).
- Trondheim kommune skal i samarbeid med fylkeskommunen inngå konkrete forpliktelser for å forhindre frafall og derfor bli enige om måltall for reduksjon i frafallet i skolen innen 2014.
- Trondheim kommune skal i samarbeid med fylkeskommunen utarbeide konkrete metoder for rapportering om frafallet i den videregående skolen. Denne rapporten må være så detaljert at den kan brukes av rådgiverne på hver enkelt avgivende skole i samarbeid med det videregående skoleverket for å finne gode løsninger for hver enkelt elev. En må samtidig sikre at denne rapporteringen ikke kommer i konflikt med personvernbestemmelsene (...).
- Bystyret ber om at rådmannen legger frem en sak, i første omgang for oppvekstkomiteen, der det blir sett på muligheter for samarbeid med fylkeskommunen for å øke kommunale lærlingeplasser.
- Flertallsmerknad: Bystyret i Trondheim mener det å forhindre bortvalg og frafall er den viktigste skolepolitiske utfordringen vi har i dag. Bystyret mener tidlig og tilrettelagt innsats er en av de viktigste faktorene for å løse utfordringen. Vi må gi elevene bedre forutsetninger for å lykkes med hele utdanningsløpet ved å ha sterkere fokus på grunnleggende ferdigheter i lesing og skriving, samt trivsel og mestring. Godt samarbeid skole/hjem er helt essensielt for at elevene skal ta valg som gjør at de står i skolen.
- Flertallsmerknad: Frafallet i videregående opplæring er klart størst for yrkesfag, og noe av dette skyldes mangel på lærlingeplasser. Bystyret mener Trondheim kommune må arbeide aktivt for å skaffe flere lærlingeplasser, både innefor kommunens egen virksomhet og i byens næringsliv for øvrig.

2. Risiko og omfang av frafall

2.1 Viktigheten av å gjennomføre videregående opplæring

Stortingsmelding 44/09 "Utdanningslinja – et solidarisk kunnskapssamfunn" viser til tiltak for bl.a. å motvirke det store frafallet i videregående opplæring. Utredningen poengterer at Norge ikke har råd til at mange sterke og friske ungdommer fra hvert årskull faller utenfor arbeidslivet. Forskning viser at uten fullført videregående opplæring er det økt risiko for å havne på siden av samfunnet, være utsatt for rusproblemer og en kriminell karriere og økt sjans for å bli sosialklient i kommunene.

På landsbasis omfatter frafallet en tredjedel av hvert årskull, dvs. den delen av et årskull som ikke har oppnådd et kompetansebevis i løpet av fem år i videregående opplæring.

Frafall er ikke et særnorsk fenomen; det deles av mange land. Norge har større frafall enn Finland, men mindre enn Sverige, Danmark og Island.

Det er heller ikke et nytt fenomen at mange unge ikke tar utdanning etter grunnskolen. Det er blitt mer synlig etter at alle fikk rett til videregående opplæring og etter at videregående opplæring er blitt selve portalen til et produktivt voksenliv.

Trondheim kommune

Hovedproblemet er ikke at frafallet har økt, men at det er for stort og at konsekvensene av frafall trolig er blitt alvorligere.

Siste utgave av OECD's årlige publikasjon om utdanning, *Education at a glance*, påpeker at det offentlige tjener på at folk tar utdanning. Økte skatteinntekter og reduserte trygdeytelser mer enn veier opp for den offentlige subsidieringen av utdanning.

Et forsiktig anslag over de samfunnsmessige kostnadene for frafallet i hvert kull utgjør ca. 5 mrd.

Utdanning er en gevinst både for samfunnet og for den enkelte. Personer med videregående utdanning rapporterer om bedre helse enn dem som bare har grunnskoleutdanning.

Den siste helseundersøkelsen i Trondheim, HiT, viser at mange flere elever enn tidligere antatt sliter med den psykiske helsen.

Storsamfunnet har behov for at alle innbyggerne opplever å ha et meningsfylt liv og trenger alle for å sikre velferdsstatens videre eksistens. Det er viktig med tiltak og styrking på alle ledd i skoleløpet.

Samtidig med at man understreker verdien av at flest mulig fullfører videregående utdanning, er det viktig å diskutere om det skal gjelde alle. Forskning viser at ca. 3,5 % av alle stillingene i Norge ennå kan bekles av personer uten utdanning ut over grunnskole.

2.2 Statistikk fra Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK)

I den politiske bestillingen ligger et ønske om å få statistikk som viser hvilke grunnskoler elevene som faller fra i videregående opplæring, kommer fra. Dette har så langt vist seg å være vanskelig å fremskaffe, og det må også gjøres en avklaring rundt elevenes personvern. De statistikkene som STFK har utarbeidet, viser oversikt over elevene fra Trondheim og Sør-Trøndelag samlet.

De ferskeste tallene viser at 17 % av trondheimselevne som begynte i videregående skole høsten 2003, har sluttet, og 5 % har ikke bestått eksamen. Samlet frafall er dermed på 22 %. Et normalt kull er på ca. 2000 elever. Hvis dette kullet er representativt for alle kullene, vil det si at ca. 440 elever pr. årskull ikke oppnår en fagkompetanse ut over grunnskolenivå etter fem år i videregående opplæring. Sør-Trøndelag ligger godt an i forhold til landsgjennomsnittet, som ligger på vel 30 %.

Gjennomføringsgraden for elever i Sør-Trøndelag på allmenne studieretninger er høy i forhold til landsgjennomsnittet, men utviklingen viser en svak tilbakegang i løpet av de tre siste årene. Ca. 85 % av elevene fullfører og består.

Når det gjelder gjennomføringsgraden på yrkesfaglige studieretninger, viser tallene at Sør-Trøndelag er nest beste fylke, hårfint svakere enn Rogaland. Imidlertid er det bare 61,1 % av elevene i Sør-Trøndelag som fullfører og består på de yrkesfaglige studieretningene etter fem år.

Trondheimskullet 2009-10 i Vg1	
Antall sluttet	87
Antall av disse som skiftet studieprogram/skole i løpet av året	30
Antall sluttet som begynte i annen utdanning i	41

Trondheim kommune

STFK neste skoleår (2010-11)	
Antall reelle sluttetere fra kullet Vg1 2009-10	16

Denne oversikten viser de aller ferskeste tallene fra Sør-Trøndelag fylkeskommune. Her ser man at bare 16 elever av 09/10-kullet er helt ute av den fylkeskommunale opplæringen året etter at de begynte. Dette igjen viser at det er utover i det videregående opplæringsløpet det store frafallet slår inn, blant annet som en følge av mangel på læreplasser.

Det er ikke automatisk slik at alle elevene som ikke har fullført videregående opplæring på 3, 5 eller flere år, er å betrakte som drop- outs. Mange av disse elevene kan ha tatt nye utdanningsvalg. Andre er i arbeid, praksis, avtjener verneplikt, er elever ved private skoler eller friskoler, befinner seg utenlands eller er i omsorgspermisjon. Noen kan være syke, og noen kan rett og slett ha tatt seg et eller flere hvileår.

2.3 Årsaker til frafall

I Fafo-rapport 2010:03 *Gull av gråstein*, skrevet av professor Gudmund Hernes, vises det særlig til to årsaker til at elever faller fra i videregående skole:

- *Høyt fravær i grunnskolen*

Jo mer en elev er borte fra skolen, jo større sjans er det for at eleven faller ut av den videregående opplæringen. Det er dermed svært viktig at eleven kommer på skolen, og så må skolen prøve å få til best mulig tilrettelegging for de mest utsatte elevene.

I Trondheim har de fleste/alle skolene rutiner for oppsøkende virksomhet når man har mistanke om at en elev har fravær som ikke skyldes sykdom.

Gjennom læringsplattformen It's learning vil lærere i Trondheim nå registrere elevenes fravær elektronisk. Dermed får både skolene og skoleeier en løpende oversikt over fraværet.

- *Et karaktergjennomsnitt under 2,5*

En gruppe elever som er utsatt for frafall i videregående opplæring, er de elevene som har et karaktersnitt under 2,5 fra grunnskolen. Nøkkelen til å bedre karaktersnittet er å sørge for at alle elever skaffer seg grunnleggende ferdigheter i lesing, skrivning og regning, slik at de er i stand til å tilegne seg ulike typer fagstoff.

Fokuset på tidlig innsats må opprettholdes og forsterkes. Dette kan vises på kartleggingsprøvene, der målet må være å ha færrest mulig elever under kritisk grense.

Gledelig nok viser de siste årenes kartleggingsresultater at stadig færre havner under den kritiske grensen. Det vil forhåpentligvis gi seg utslag i at flere vil ha utbytte av den ordinære undervisningen og prestere bedre.

Andre årsaker til frafall:

- Ikke innfrielse av primært studieprogramønske
I dag får 90-95 % av elevene førsteønsket sitt oppfylt. De 5-10 % som ikke kommer inn der de helst vil, er en utsatt gruppe. Trolig er det et visst sammenfall mellom lavt karaktergjennomsnitt og manglende oppfyllelse av førsteønsket.
- De som skifter utdanningsprogram, fullfører i mindre grad.
- De som faller fra, har i snitt bare vært et halvt år kortere i opplæring enn dem som fullfører. Dette er viktig, fordi det viser at en tydelig oppfølging på slutten av videregående opplæring, ikke minst når det gjelder å skaffe læreplasser, vil kunne ha stor positiv virkning på frafallet.
- Flere gutter enn jenter faller fra.
- Frafallet er betydelig større på yrkesfag enn på allmennfag.
- Alle overganger er kritiske.

Trondheim kommune

- Sosial bakgrunn slår ut: Elever med foreldre som har lav utdanning, særlig gutter, har større sjanse til å falle fra.
- Svake norskkunnskaper og manglende grunnleggende ferdigheter i lesing og regning er viktige årsaker til at elever ikke får lære plass.

3. Status i arbeidet mot frafall

3.1 I Trondheim

3.1.1 Partnerskapsavtale mellom TK (Trondheim kommune), STFK og NAV

NAV Sør-Trøndelag, STFK og TK har undertegnet en tre-årig partnerskapsavtale om bedre gjennomføring av grunnopplæringen og overgang til arbeidslivet/voksenlivet for ungdom i alderen 16-24 år. Målene er: bedre læringsutbytte, redusert fravær i grunnskolen og videregående opplæring, redusert frafall, færre på sosial stønad og færre unge arbeidsledige.

Aktuelle tiltak er: gode samarbeidsrutiner, aksjonsteam, bedre statistikkgrunnlag, tiltaksutvikling og bedre rådgiving og karriereveiledning.

Ingen elever skal høsten etter avsluttet grunnskole stå uten et eller annet tilbud. Partnerskapet ledes av aktuelle direktører fra de nevnte etater og en tverretattlig arbeidsgruppe følger opp samarbeidet.

3.1.2 Etablering av overgangsrutiner grunnskole-videregående opplæring

Etter å ha diskutert overgangsrutinene med rådgivere og rektorer i både grunnskolen og videregående opplæring har kommunen nå utarbeidet rutiner som skal sikre en bedre overgang mellom de to skoleslagene.

Et uklart punkt har vært hvilke opplysninger som skal følge en elev som i grunnskolen ofte omtales som en gråsonееlev.

Opplysninger om karakterer og fravær er å finne på vitnemålet fra grunnskolen. Det kan likevel være andre forhold knyttet til hjemme-/vennemiljø eller annet som er viktig å kjenne til.

Det er nå enighet om at avgivende skole/kontaktlærer sørger for at relevant informasjon om elever man antar kan være i faresonen når det gjelder frafall, blir overlevert ny skole/kontaktlærer. Det er svært viktig for overtagende lærer/skole å vite hvilke elever man må ha særskilt oppfølging av og tilrettelegging for. Erfaring viser at tett oppfølging fra både avgivende og overtagende skole ved skolestart i 1. klasse på videregående skole, har god effekt.

Gruppen minoritetsspråklige elever har et forholdsvis høyere frafall enn de etnisk norske. Her viser erfaring at det er ekstra viktig med et godt skole-hjem-samarbeid. Dette ivaretas nå bedre både i grunnskolen og etter at de minoritetsspråklige elevene har begynt i videregående opplæring.

3.1.3 Etablering av rådgivernetverk

Rådmannen har de siste to årene hatt fire rådgivernetverksmøter pr. skoleår. Hovedvekten har vært lagt på yrkesrådgiving, med fokus på samarbeidet med rådgiverne i og informasjon om videregående opplæring, overgangsrutiner, frafall, faget Utdanningsvalg, tilbudet som Ungt Entreprenørskap kan gi, erfaringsutveksling m.m.

I tillegg har rådgiverne jevnlig møter med rådgiverne i videregående opplæring.

Totalt sett har etableringen av rådgivernetverk i regi av rådmannen vært et grep som er meget godt mottatt av rådgiverne. De får oppfylt behovet for treffpunkt med erfaringsutveksling og uttrykker en følelse av at

Trondheim kommune

rådmannen tar gruppen på alvor.

Dessverre får ikke rådgiverne så god tilbakemelding i Elevundersøkelsen som ønskelig. Dette kan være reelt, men kan også skyldes at elevene ikke alltid er klar over hvem som benevnes som rådgiver på skolene. Ofte kan de tenke på kontaktlærere og andre ansatte som de søker råd hos i skolemiljøet. I videregående opplæring er det årlig ca. 700 elever som skifter studieretning. Dette er både kostbart for den enkelte og for samfunnet og kan tyde på at rådgivingen har vært for dårlig. Bl.a. kan det være at rådgivere, fordi de fleste selv har en bakgrunn fra allmennfaglige studieretninger, anbefaler for mange å foreta samme valg, uten å skjele til hva som er best for eleven.

Manglende eller feil rådgiving kan uansett ikke alene være årsaken til omvalg og frafall når 90-95 % av elevene får innfridd sitt førsteønske med hensyn til studieretning

Det er en kjent sak at lærere, venner og foreldre har minst like stor påvirkning på elevens valg som rådgiverne og dermed også et klart medansvar.

Det er i dag ikke krav om, men ønskelig, at rådgiverne har spesiell utdanning i rådgiving. Videregående opplæring har gjennomgående en rådgiverstab med noe mer spesifikk utdanning enn hva tilfellet er i grunnskolen.

Det løftet som er gjort for utdannings- og yrkesrådgiving har skjedd i nært samarbeid med STFK.

Etter drøfting med rektorene ønsker rådmannen i fortsettelsen å vie mer oppmerksomhet mot sosiallærerne i ungdomsskolen, da disse står de mest utsatte elevene enda nærmere enn rådgiverne gjør. Det vil også bli forsøkt etablert møtetearenaer der både rådgivere og sosiallærere kan treffes.

3.1.4 Faget Utdanningsvalg

Her har rådmannen utviklet en veiledende, lokal læreplan. Obligatorisk er to dagers hospitering i videregående skole, der elevene får bli kjent med ett utdanningsprogram, og deltagelse på Opplæringsdagen på 10. trinn.

Målet med faget er at ungdom skal få grundig kjennskap til mulighetene som ligger i de ulike programmene i videregående opplæring og senere yrkesliv. Å få prøve ut interesser og bli bevisst egne evner og anlegg kan føre til at flere foretar mer kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke.

Faget søker å gi elevene kompetanse på mange områder: fagkompetanse, egenkompetanse, arbeidslivskompetanse, mulighetskompetanse og valgkompetanse.

Faget er lagt opp med en forberedelsesfase på 1.-7. trinn, der bl.a. Ungt Entreprenørskap kan være en god støttespiller gjennom program som *Vårt lokalsamfunn*, *SikkSakk Europa*, *Smart* m.m.

På 8. trinn er fokuset *Jeg og samfunnet rundt meg*, på 9. trinn *Hva skal jeg bli?* og på 10. trinn *Hva skal jeg velge?*

I og med at faget er nytt, foreligger det ingen evaluering av hvordan faget fungerer. Det er imidlertid kjent at faget legges nokså ulikt opp på de forskjellige skolene i byen, og det er en spesiell utfordring å få barneskolene til å gi elevene en første innføring i faget. Rådmannen vil sørge for erfaringsutveksling og oppsummering av erfaringene etter hvert.

3.1.5 Opplæringsdagen

Opplæringsdagen er et tilbud om informasjon til elever i ungdomsskolen om arbeidsliv og hvilken utdanning som trengs for ulike yrker.

Hensikten med Opplæringsdagen er å gi elevene større kunnskap om arbeidsliv og utdanningsmuligheter,

Trondheim kommune

slik at de har et godt grunnlag for valg av program i videregående skole og senere yrke.

Opplæringsdagen har siden starten i 1988 vært et samarbeid mellom Sør-Trøndelag fylke, Samarbeidsforum for opplæringskontorene i Sør-Trøndelag og Håndverkerforeningen i Trondheim, og fra 2008 er også Trondheim kommune samarbeidspart. Trondheim kommune bidrar med kr. 100.000.

Opplæringsdagen inneholder fire element: fadderordning for skolene, messe i Trondheim spektrum, avisen Velg et yrke og nettstedet www.velgetyrke.no.

3.2 Nasjonale tiltak mot frafall

3.2.1 Forsøk med Arbeidslivsfag

Skoleåret 2009/10 startet 16 skoler i Norge et forsøk med et nytt fag på ungdomstrinnet, Arbeidslivsfag. Trondheim er representert med skolene Huseby og Åsheim ungdomsskole.

Faget er et tilbud til alle elever på 8. trinn på disse skolene, og forsøket skal vare i fire år.

Formålet med forsøket er å bidra til å skape et ungdomstrinn som tar bedre hensyn til variasjonen i elevmassen.

Elevenes motivasjon skal styrkes, samtidig som det ivaretar utvikling av grunnleggende ferdigheter. Faget er et alternativ til fremmedspråk og norsk/samisk/engelsk fordypning.

Timetallet i faget vil være 227 timer over de tre årene, det vil si i gjennomsnitt to timer pr. uke.

Det vil bli gitt karakter i faget, og sluttkarakteren vil telle ved opptak til videregående opplæring.

Elevene skal jobbe praktisk med arbeidsoppgaver hentet fra yrkesfaglige utdanningsprogrammer i videregående opplæring tilpasset ungdomstrinnet, med unntak av utdanningsprogrammet medier og kommunikasjon. Opplæringen skal foregå i tett samarbeid med lokalt arbeidsliv.

Forsøket skal gjennomføres av Utdanningsdirektoratet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet.

Utdanningsdirektoratet skal følge opp forsøket underveis. I god tid før avslutning av forsøket i 2013 vil det bli vurdert om Arbeidslivsfag skal bli et obligatorisk fag for alle ungdomsskoler.

Forsøket har stor interesse da det synes å imøtekomme svakheter mange i skolen er opptatt av.

3.2.2 Omdisponering av inntil 25 % av timetallet i fag for den enkelte elev

Skoleeier kan omdisponere inntil 25 % av timene i et fag som er fastsatt i det enkelte fag for enkeltelever når det er grunn til å anta at dette vil kunne føre til bedre måloppnåelse i fagene samlet sett for den enkelte elev. Slik omdisponering av timer forutsetter at målene i læreplanene for fag ikke blir fraveket, og krever samtykke fra den enkelte elev/lærling/foresatte. Kriteriene og prosedyrene for spesialundervisning må følges dersom det skal kunne gjøres avvik fra målene i læreplanen.

Omdisponeringen må ta utgangspunkt i den enkelte elev og bygge på individuelt samtykke fra elev og foresatte. Det betyr at skoler/skoleeier ikke kan disponere disse timene for hele skoler eller grupper av elever.

Omdisponeringen er ikke en rettighet og forutsetter en administrativ beslutning, ikke et enkeltvedtak.

Omdisponering av timer avtales skriftlig, vanligvis ikke lenger enn for ett år av gangen og med utgangspunkt i timetallet i fagene på hvert årstrinn.

Rektorene i trondheimsskolen har gitt tilbakemelding om at det er vanskelig å benytte denne muligheten med dagens lovformulering. Det er et ønske om at skolene skal få rett til å omdisponere 25 % av timerammen ut fra lokale behov og at ordningene skal kunne gjelde grupper av elever. Dette har vært tatt

Trondheim kommune

opp på samlinger med både Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet ved flere anledninger.

3.2.3 Ny Giv

Som ledd i regjeringens satsing for å øke gjennomføringen i videregående opplæring setter Kunnskapsdepartementet i gang prosjektet Ny Giv fra januar 2011. Dette er et treårig prosjekt hvor kommuner og fylkeskommuner skal etablere et varig samarbeid om tiltak for å bedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring.

Departementet vil at det legges særlig vekt på grunnleggende skrive-, lese- og regneopplæring.

Målgruppen for prosjektet er de 10 % svakest presterende elevene etter 1. termin i 10. trinn. Disse skal tilbys en intensiv opplæring i lesing, skriving og regning i vårhalvåret i 10. trinn. Omfanget skal være 8-10 timer pr. uke. Timene skal primært tas fra norsk, matematikk og engelsk/norsk fordypning.

Organisasjonsmessig kan opplæringen skje som forsterket opplæring innenfor den vanlige klassen/gruppen med ekstra lærerressurser, eller elevene kan organiseres i egne grupper i den tiden intensivopplæringen gis. Andre modeller kan også utprøves. Opplæringen må imidlertid forankres på elevenes egen skole.

Det forutsettes at det inngås en, ikke juridisk bindende, avtale mellom elev/foresatte og skolen.

Departementet vil finansiere felles skolering av deltagende lærere i grunnopplæringen, inkl. vikarutgifter.

De lærerressursene som er nødvendig for gjennomføringen av opplæringen, vil være kommunens ansvar.

Trondheim kommune har valgt å delta i dette med flere skoler og i et samarbeid med STFK, selv om tid til planlegging er helt uakseptable og rammene for dette er usikre. Fylkeskommunene inngår også i prosjektet med tilsvarende oppfølging når elevene er i videregående skole.

4. Oppsummering

Rådmannen mener at det er gjennomført en rekke tiltak som har betydning for arbeidet mot frafall. Det overordna samarbeidet, tverrfaglig operativt samarbeid og etablering av rutiner for overganger er et viktig skritt videre. Det er lagt bedre til rette for yrkesrådgiving gjennom kompetansetiltak og samarbeid og sosialrådgiving vil settes i fokus framover.

Det har så langt ikke vært rom for å sette av økonomiske ressurser til lærlingeplasser i Trondheim kommune. Fordi dette er et av de mest kritiske punktene, vil vurdering av vårt bidrag til dette bli drøftet i neste økonomiplan.

Det er en økende erkjennelse av at den grunnleggende kvaliteten i grunnskolen er av største betydning. Blant annet derfor har rådmannen foreslått og fått bystyrets tilslutning i økonomiplanen til at fravær og grunnleggende ferdigheter skal være klare målområder i årene som kommer i trondheimsskolen.

Trondheim kommune deltar nå i konkrete forsøk og nye prosjekter og har behov for å vinne erfaringer fra disse før vi går videre med nye tiltak. En egen stortingsmelding om ungdomstrinnet er bebudet i 2011 og rådmannen finner det naturlig i forlengelsen av denne å oppsummere situasjonen for bystyret.

Nå er juridiske forhold omkring alternative læringsarenaer avklart og rådmannen kommer i gang med videreutvikling av disse.

Rådmannen mener at de mål som er satt i vedtatt økonomiplan ivaretar kommunens forpliktelser til å bidra til redusert frafall i videregående opplæring. Samarbeid mellom mange aktører og på alle nivå vil også bli vektlagt i det videre arbeidet. Vårt felles mål er nedfelt i partnerskapsavtale som: bedre gjennomføring av den 13-årige grunnopplæringen.

Trondheim kommune

Rådmannen i Trondheim, 20.12.2010

Jorid Midtlyng
kommunaldirektør

Gunnar Wibe
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg:

1. Statistikk fra STFK
2. Partnerskapsavtale NAV Sør-Trøndelag, STFK og TK
3. Lokal læreplan i faget Utdanningsvalg

... Sett inn saksutredningen over denne linja